

Elidegenedés ellen

A profi fotóriporter Nagy Zoltán évtizedek óta járja városát kamerájával, éles és józan figyelemmel, hogy elbeszélésekbe illő jelenetekbe botoljon bele. Fotóinak díszletei a város régi és még régebbi, gazdagabb és szegényebb, elegánsabb és lepusztultabb negyedei, utcái, terei. Névtelen szereplői Róma lakói, akik nagyon szeretnek sokan, sokat és együtt lenni a tereiken, turisták Itáliából és külföldről, szegények és gazdagok, fiatalok és öregek – élik az életüket.

A profi fotóriporter, amikor nem megrendelésre dolgozik, hanem heves érdeklődésének hódol, meglátja a hirtelen változót, a mozgásban lévő, a gyorsan átalakulót, a jelenetet. A Szent Péter-bazilika előtti sűrű tömegben többen magasba emelt tükörrel próbálják meglesni az ott megjelenő pápát, egy másikon ugyanott egy fiákeres a kocsiján, tányérját a kezében tartva eszi jó étvággal a spagettijét. A másik nagy díszlet előtt, a Piazza di Spagnán az összegyűlt fiákeresek kocsijaikon, kocsijaik között beszélgetnek. Szinte halljuk vidám panaszkodásukat. A csodás Campo de' Fiorin egy nagyon csinos, miniszoknyás, dohányzó lány ül a robogóján, és nem enged a szinte könyörgő fiúnak – lehet, hogy egy cigarettát kér tőle.

Nagy Zoltán élvezi az élénk gesztusok és a mimika szabad és szertelen áradását. Most a háttér a Capitolium: az éppen elbontott Marcus Aurelius lovas szobor császárfiguráját restaurálni viszik. Az előtérben egy római rendőr önkéntelenül, szinte tökéletesen ismétli annak gesztusát. Míg az imperátor felemelt karja népének, a birodalomnak szólt, a rendőré figyelmeztet valakit, hogy most szállítják a szobrot, adjon helyet.

A fotós, aki már régen római polgár, megmutatja, hogy a város lakói milyen természetességgel élnek együtt a nagy múlt megmaradt épületeivel, szobraival, torzóival. Egy udvarban meglátott egy feje vesztett ókori mellszobrot, a nyakon súrolókefe ül. Tökéletes tárolóhely. Nemcsak a humor, a groteszk sem áll távol látásától: esős időben, a Forum Romanum előtt egy vándorárus kocsija áll turisztikai giccsek sokaságával. A híres itáliai szobrok olcsó anyagokból előállított, kicsinyített másai nejlonburkokban, méretek szerint csoportosítva várják a jobb időt és a vásárlókat. Lelepleződik a mimikri azon a Trasteverén készült képen, ahol éppen felfeslik az egyszerű rácsos ablakra ragasztott barokkos mintázatú, festett tapétaablak. A Via Appia Anticán egy diszkoszvető világlik ki a túlbujánzott növényzet közül, amit éppen egy kertész igyekszik rendezni.

Az Aventinuson látott meg két férfialakot, akik az antik kádba gorgó szájából kifolyó víz fölé hajolnak: az egyik behajolva hűsíti magát, a másik a nagy kád kávján egyensúlyozva igyekszik vízhez jutni. Mozgásuk egymásnak tökéletes ellentéte. A Piazza di Spagnán a násznépből kiváló menyasszony hosszú fehér ruhájában, elegáns mozdulattal a Barcaccia vizével

próbálja lehűteni magát. A Tevere hídján, a Ponte Sistón átkelő egyenes hátú, hosszú hajú lány ellenpontja az ellenkező irányba tartó nagy szakállú, hajlott hátú szegényember, talán hajléktalan. A távolban a Szent Péter-bazilika kupolája. Az utcán ad interjút a komplett sertésmaszokban tüntető állatbarát, az újságírók követve kérdezik.

Nagy Zoltán látásmódjának forrásvidékeit keresve arra gondolhatunk, hogy az olasz neorealizmus, előbb nagy műveket adva a regényirodalomnak, majd a II. világháború után a filmművészetben jutott a csúcspontjára, hogy aztán hosszú utóélete sok évtizedre megtermékenyítse a vizualitást, a közvetlen érzéki tapasztalásban igyekezzen felmutatni a világot.

Meglepő, hogy bár nagy az időbeli távolság az egyes fotók keletkezése között, a szerző szenvedélye nem változott. Nagy Zoltán empátiával, örömmel, részvétellel, iróniával, rácsodálkozással látja meg a szeme elé kerülő jelene-t. Olyan fekete-fehér képeket ajánl a nézőnek, amelyek sok-sok szint és árnyalatot sugallnak. Hogy melyik pillanatban exponál, hogy megszülessen a kompozíció, az az ő titka.

166

Nagy Zoltán: 1980 Piazza San Pietro

Nagy Zoltán: 1990 Piazza San Pietro

Nagy Zoltán: 1990 Piazza di Spagna

Nagy Zoltán: 1990 Campo de' Fiori

168

Nagy Zoltán: 1974 Forum Romanum

Nagy Zoltán: 1981 Piazza del Campidoglio – Marcus Aurelius szobrát viszik restaurálni

Nagy Zoltán: 1986 Corso Vittorio Emanuele egy udvarban

Nagy Zoltán: 2022 Via Appia Antica

Nagy Zoltán: 2012 Trestevere

Nagy Zoltán: 1996 Az Aventino dombján

172

Nagy Zoltán: 2012 Ponte Sisto

173

Nagy Zoltán: 2014 Piazza di Spagna